

פ ר ו ט י ק ו ל מס. 111/ג'

מישיבת ועדה הכספית שהתקיימה ביום ב', י"ח בחמוז
החשי"ד, 19 ביולי 1945, בשעה 11.00

ש.ה.

הנוכחים

חברי הוועדה:
 י. גורי - היו"ר
 ח. אריאב
 ש. בז'ראנו
 מ. גניחובסקי
 ש. דיין
 ק. לוז
 ח. למדן
 א. ציזלינג
 ח. רובין

מוזמנים:
 ד"ר ברוש - מטעם משרד האוצר
 ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
 ש. בזק - מזכיר הוועדה

ס ד ר - ה י ו ח

א. שונות
 ב. חוק לתיקון פקודת מס ההכנסה - הצבעות

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

א. ציזלינג:
 עבר חודש מאז דנו בשכרם של השומרים
 בכניני התערוכה, ועדיין לא קבלנו תשובה
 חיובית על תביעתנו. אם הבעיה היא שאין למצוא בתקציב אותם 6507
 לירות, אני מוכן להציע לוועדה הכספית ולכנסת תוספת תקציב בסכום
 זה $\frac{1}{2}$ ואמצא את המקורות לכך על ידי קמוציות בטעיפיות אחרים. אני
 מבקש לכלול ענין זה בסדר יומה של ועדה הכספית.

היו"ר י. גורי:
 אני שותף לרגישותו של חבר הכנסת ציזלינג
 לענין זה, אך איני יכול לקבל הצעתו.
 מנהל משרד האוצר קבל על עצמו לטפל בדבר. אבקש ממנו אינפורמציה
 בענין זה, ואם היא לא תהיה משביעת רצון, אקבל הצעתו של חבר
 הכנסת ציזלינג ואכלול את הענין בסדר יומה של הוועדה.

א. ציזלינג:
 אני מודיע שאעלה שאלה זו בכל ישיבה
 של ועדה הכספית, עד שתיפתר.

היו"ר י. גורי:
כאשר אישרנו מסקנות הוועדה לנכסי נפקדים, הושמעו הערות ביחס לסעיף 5 והוחלט על תקונו. הרי הנוסח המתוקן:

5. הוועדה מקבלת לתשומת לבה את הודעת רשות הפיתוח שהיא חכיר לגבי אותן קרקעות בנגב שהוקנו לה לפי חוק רכישת מקרקעין או שנמכרו לה לפי חוק נכסי נפקדים, בזכויותיהם של אותם אנשים - בעיקר שבטי הבדווים - שעיבדו את הקרקע עשר שנים לצופות לפני קום המדינה והנמצאים בארץ כחוק. הוועדה מבקשת לעשות בהקדם הצעדים הדרושים להסדרת זכויות אלו כחוק, אם באותם השטחים ואם בשטחים אחרים - הכל בגדרי האפשרויות והמסיבות.

ח. רובין: אני מציע למחוק את המלה "והמסיבות".

היו"ר א. גורי:
הכוונה הייתה שבמקרים בהם אי אפשר ליישב אותם באותו מקום מטעמי בטחון, ייושבו במקום אחר. עם זאת, אפשר לפי דעתי למחוק את הפסקא כולה.

סעיף 5 אושר כנ"ל, תוך מחיקת הפסקא האחרונה.

ב. חוק לתיקון פקודה מס ההכנסה - הצבעות

חלק א' - אקדמות

היו"ר י. גורי:
מאחר שלחלק זה אין הערות, אנו עוברים לחלק ב'.

חלק ב' - הגשמה

היו"ר י. גורי:
לסעיף 4(3) הוצע נוסח מתוקן בהתאם להערות שהושמעו על ידי חברי הוועדה:

"4(3). לא יאוחר מ(שנים עשר) חדשים מתום כל שנת שומא, יפרסם שר האוצר, בדרך ובמקום שיקבע, רשימה של כל הנישומים בה יפורט סכום ההכנסה החייבת במס של כל אחד מהם, כפי שנמסר בדוח שהוגש על ידו, או כפי שנקבע על ידי פקיד השומא, או על ידי בית משפט, הכל לפי העניין; חל טווי ברשימה האמורה עקב השגה או ערעור שהוגשו על ידי הנישום, תתוקן הרשימה בהתאם לכך.

כל אדם ושאי לעיין ברשימה שפורטת כאמור, במועדים ובמקומות שיקבעו וכן, תמורת אגרא שתיקבע, לקבל העתק מאושר מהרשימה כולה או מקצתה.

על אף האמור בסעיף קטן זה, רשאי שר האוצר באישור ועדת הכספית של הכנסת, להימנע מלכלול סוג מסויים של נישומים ברשימת הנישומים שתפורסם כאמור."

א. ציזלינג:
לפני המלים "הכל לפי העניין", אני מציע להוסיף את המלים "גם זה וגם זה", שהיו בנוסח המקורי. לדעתי זה דרוש לשלמות התמונה.

כיצד תנהגו אם אדם לא הגיש בכלל הכהזה
הצהרה על שנה מסוימת?

ד"ר קיטרון:

לגבי אותם נשומים שאין הצהרה, נשאר
מקום ריק וזה ימריץ את משרד מס ההכנסה

ד"ר ברוש:

לערוך שומא בהעדר דוח.

מדוע מפרסמים את ההכנסה החייבת במס
ולא את המס ששולם?

ש. בז'ראנו:

פרטום המס יסלף את התמונה הכללית ויטעה
את הצבור. המס עצמו הוא פונקציה של כל
מיני נתונים אינדיבידואליים. הבסיס המשותף היחיד הוא סכום ההכנסה
החייבת במס.

ד"ר ברוש:

אני מציע שהרשימה הראשונה תהיה טעונה
אישור ועדת הכספים מבחינת צורחה. איני
מציע לקבוע זאת בחוק; אסתפק בהצהרה מטעם הממשלה שזה ייעשה.

א. ציזלינג:

שנית, איני יכול להסכים לתקופה כל
כך ממושכת מגמר שנת ההכנסה ועד לפרטום הרשימה. לפי דעתי יספיק
בהחלט חדשים מאז גמר שנת השומא. אם יהיו אי-דיוקים, אפשר יהיה
לתקן אותם ברשימה הבאה, כפי שנאמר בסעיף עצמו. אם הרשימה תפורסם
שנתיים אחרי גמר שנת ההכנסה, לא יהיה לכך כל ערך.

הצעה זו אינה מציאותית. מאחר שמגישים
את ההצהרות רק באוגוסט - ועתה אנו רוצים
להציע להאריך את המועד עד ספטמבר, כי האזרחים אינם מספיקים להגיש
את הדוחים עד אוגוסט - כך שלמעשה ישארו לנו רק ששה-שבעה חדשים
לאחר סיום שנת השומא. יש להניח שלא תמיד תהיינה תמורת אינפלציוניות
רציניות, כך שאורך התקופה לא יפחית את ערך הנתונים.

ד"ר ברוש:

השאלה היא אם רוצים שהפרטום ייעשה
לפי ההצהרות, או לפי קביעת שלטונות מס
ההכנסה. במקרה הראשון אפשר לעשות את הפרטום שנים-עשר חודש
מהחלת שנת השומא, אולם במקרה השני יש צורך בשנים-עשר חודש
מסיומה.

ש. בז'ראנו:

בנוסף המוצע לא נאמר, בכוונה, לאיזו
שנת שומא הכוונה. לפי דעתי צריך להוסיף
אחרי המלים "סכום ההכנסה של כל אחד מהם", את המלים "לאותה שנת
שומא".

ד"ר קיטרון:

הצעותי הן: א. להוסיף את המלים "גם זה
וגם זה"; ב. אני מציע למחוק את המלים
"לא יאומר משנים-עשר חודש"; ג. להוסיף לאותו סעיף קטן: "הפרטום
הראשון יכלול גם רשימת החייבים במס הכנסה משנות שומא קודמות".

א. ציזלינג:

בקשר להצעה הראשונה, אחיעץ אם שר האוצר.
אשר להצעה השלישית, אני חושב שלא כדאי
להחליט כך. אנו רוצים להתחיל פרק חדש ולתת לצבור אפשרות להתחיל
בדרך ישראל. האשמה בקיומם של חובות אלה היא לא רק בצבור אלא גם בנו.

ד"ר ברוש:

אני מוכן לא להציע בחוק אם יובטח לנו
כאן שהתופס הראשון של הרשימה יובא לדיון

א. ציזלינג:

ואישור ועדת הכספים.

ד"ר קיטרון:

זוהי התערבות של הכנסת בענין אדמיניסטרטיבי גרידא.

היו"ר י. גורי:

מתפקיד הוועדה לקבוע עקרונות בלבד. האוצר יחבר חופס שיהלוח את העקרונות הנקבעים על ידי הכנסת.

א. ציזלינג:

אם כן הצעותי הן: א. הפרסום ייעשה לא יאוחר מחוף כל שנת שומא; ב. יווספו המלים "גם זה וגם זה"; ג. הפרסום הראשון יהיה לשנת השומא 1953/54 ו-1953/54 ויכלול גם את רשימת חובות מט ההכנסה משנת שומא קודמות.

היו"ר י. גורי:

נמסר לנו מן האוצר שהכוונה היא לפרסם לא יאוחר ממרץ 1955 את רשימת הנשומים של שנת 1953/54.

ש. בז'ראנו:

כדי להקל על העבודה, אפשר להציע לאוצר לא לפרסם ברשימה אנשים שהכנסתם פחותה מסכום מסויים.

היו"ר י. גורי:

אין צורך. נושא החוק מאפשר גמישות רבה.

ה צ ג ע ר ת

הצעות החקונים של א. ציזלינג - נדחו
הצעת י. בדר להשאיר את סעיף 4(3) בנוסח הקיים - נדחתה
הצעת ד"ר קיטרון להוסיף את המלים "לאותה שנת שומא" -
נתקבלה.

היו"ר י. גורי:

בקשר להצעת א. ציזלינג להוסיף את המלים "או גם זה וגם זה", תהיה שמורה לו זכות הסתייגות במקרה והאוצר לא יקבל את הצעתו.

חלק ג' - הטלות מט

היו"ר י. גורי:

מכאן מתקבל שלא יאושרו סכומים גלובליים, אף כי אין זה מונע משר האוצר להתחשב לפפ סעיף 11 בחשבונות המוגשים. מעתה גם לא יהיה צורך באישור ועדת הכספית.

ד"ר ברוש:

פקיד השומא אינו קשור בענין ההוכחה. הוא יכול להסתפק בסכום גלובלי המתקבל על דעתו, וגם ראוי לדרוש הוכחות מפורטות. מציאותו של סעיף זה כיום מזמינה את המעביד ואת העובד גם יחד להעלים מאתנה את הקצובה ביטול הסעיף מחייב אותו להודיע על הכנסתו זו. פרט לזאת לא משתנה מאומה על ידי סעיף זה בפרוצדורה המקובלת. עובדה היא שבמפעלים מסודרים אין קצובות. אם עובד מוציא כסף, הוא מגיש חשבון ומקבל את תמורתו. קצובות קבועות קיימות רק במפעלים בהם רוצים להימנע מויכוחים עם העובד, או שיש להם כוונה אחרת. מעתה נסתפק בהוראות סעיף 11 הקובע באלו מקרים מותר לנכות, אך איש לא יוכל לומר שחשב כי קצובה אינה נחשבת להכנסה.

אני מציע למחוק את סעיף 2 להצעת החוק,
כלומר לבטל את הצעת המחיקה.

ח. רובין:

אני מציע להוסיף סעיף קטן: "מס הכנסה
לא ינוכה מתוספת יוקר, לפי משמעותה בחוק".

א. ציולינג:

מקומה של הצעה זו בסעיף 8(א).

ד"ר קיטרון:

חבר הכנסת בדר מציע: לבטל את הצעת
המחיקה ולהוסיף סעיף: הנציב יוכל לחייב
בצו כל אדם שיוודיע לו באופן ובזמן שייקבעו לכך, על כל קצובה
שהוא שילם או קיבל לפי סעיף זה.

ש. בזק:

ה צ ב ע ה

הצעת ח. רובין - נדחתה
הצעת י. בדר - נדחתה
סעיף 2 של הצעת החוק - אושר

חבר הכנסת בדר מציע למחוק את הסעיף
הקטן 5(א).

ש. בזק:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת בדר - נדחתה.

לגבי הסעיפים 6 ו-7 אין הצעות. לגבי
סעיף קטן 8(מ) אני מציע למחוק את שני

היו"ר י. גורי:

התקונים.

הממשלה מסכימה להצעת יושב-ראש ועדת
הכספים, אולם אנו מבקשים לכתוב במקום
"אישור הנציב" - "אישור שר האוצר".

ד"ר ברוש:

הצעות התקון לסעיפים 8(מ) בוטלו.

חבר הכנסת בדר מציע למחוק את החלק של
סעיף 8(ג) המתחיל במלים "וכן הכנסתה

ש. בזק:

של אגודה".

בכוונתי להביע דעה בענין עקובני,
ואחרי כן אבקש את נציגי הממשלה להציע
נוסח בו אפשר יהיה לבטא בחוק רעיון זה במקום ובצורה המתאימה.

ש. בז'ראנו:

עובדה היא שקואופרטיבים בדרך כלל אינם
משלמים מס בשיעור 50% כפי שמגיע מהם, על ידי העברה חשבונית
פיקטיבית: הם מחלקים את רווחיהם בתור דיבידנדות לחברים, ואחרי
כן מחליטים באספה שללית שעל כל חבר להשקיע בקרן האגודה סכום
השווה לסכום שחולק תחילה לכל אחד. אמנם החברים משלמים מס הכנסה
על דיבידנדה זו, אך שיעור המס בו הם חייבים בתור יחידה נמוך בהרבה
מן השיעור החל על הסכום השלם. אם גם האוצר מתכוון למנוע עקיפת
החוק, יציע בבקשה יחד עם היועץ המשפטי, כיצד אפשר לתקן את החוק.

האם חברת בת של קואופרטיב המוכרת גם

לזרים, יכולה להיכלל גם כן בסוג הקואופרטיבים הסוחרים רק עם
חבריהם, הודות לכך שהקואופרטיב הראשון עוסק רק עם חבריו?

ק. לוז:

הקואופרטיבים לשיווק אינם משלמים מס, משום שלפי הוראות חוק זה אין הם חייבים ממס מאחר שאין להם רווח. "חנובה" נוסדה על עקרון זה. סעיף זה מכוון לקואופרטיבים יצרניים ושרותיים, והם צריכים לשלם מס. אם כוונתו של חבר הכנסת בז'ראנו לקואופרטיבים לשיווק, הרי הוא צריך להציע סעיף מיוחד לכך; אין זה קשור לסעיף זה.

ד"ר ברוש:

בעיה זו נדונה עכשיו בוועדה ממשלתית שבראשה סגן שר המסחר והתעשייה, והייתי מציע לחכות למסקנותיה. אשר להצעתו הראשונה של חבר הכנסת בז'ראנו, גם דעתי כדעת חבר הכנסת לוז, שסעיף זה אינו מתייחס לבעיית האגודות השתופיות. חברות השיווק מנכות מן הפדיון את הוצאותיהן ומעבירות ליצרן המאורגן בחברת השיווק השתופית את כל הרווח. אין לטעון שחלק מן הרווחים נעלם בדרך מעיני מס ההכנסה. תשלום המס כלול כולו בחשבוננו של היצרן.

בקשר לחברות קואופרטיביות המעבדות את הסחר עם שרים לחברות-בת, ברצוני לאיין כי אלה שיכלו לעשות זאת, אינם עושים את הדבר.

ש. בז'ראנו:

אם ד"ר ברוש אומר כי אין כעת צורך בכך, אני מוכן לוותר על הצעתי זו. ברצוני לבקש רשימה של האגודות השתופיות המשוחררות ממס לפי חלקו השני של סעיף זה.

ד"ר ברוש:

לא הוצא כל שחרור.

ש. בז'ראנו:

אין אני מציע להטיל מס על הכנסה שאיננה רווח. הצעתי נוגעת לאותו מס שמטילות חברות השיווק על החוצרת על מנת ליצור קרן להקמת מפעלים. למראית עין הסכום הזה נמסר ליצרן, אך אחרי כן עליו להחזירו לחברה.

ד"ר ברוש:

סכומים אלה חייבים במס והמס עליהם נגבה. במידה וישנו הפסד כלשהו להכנסות מס ההכנסה, ההפסד הוא בפרוגרסיה של המס, כי היצרן משלם אחוז נמוך יותר על הסכום הנופל בחלקו, מאשר אילו שולם על הסכום כולו במרוכז.

ש. בז'ראנו:

אני מציע לקבל החלטה שתמנע אפשרות זו.

ד"ר ברוש:

כמובן שאפשר להציע תקון החוק בכיוון זה, אך פירוש הדבר עידוד השיווק על ידי סחריה פרטיים במקום על ידי חברות שתופיות לשיווק, בשעה שבכל העולם נחשפת הצורה האחרונה למעקמת ולחיובית הרבה יותר.

א. ציזלמן:

אין החישוב נעשה למראית עין. התרומה של חבר הקואופרטיב לשיווק נרשמת לזכותו, ואם הוא רוצה לעזוב את האגודה הוא מקבל את חלקו חזרה תוך תקופה מסוימת.

ק. לוז:

הצעתו של חבר הכנסת בז'ראנו אומרת שהרכוש של האגודה השתופית יהיה שייך לחברה עצמה ולא לחבריה. זהו שנוי מהותי בצורת ההתארגנות של האגודות השתופיות. פרוש ההצעה לאסור שיווק קואופרטיבי ולהפוך את השיווק לעניין של חברות מסחריות. לשם כך צריכה המדינה לחוקק חוק המבטל אגודות שתופיות לשיווק.

היו"ר י. גורי:

האם אגב דיון במס ההכנסה אפשר לקבל החלטה שתבטל את חקונוני כל האגודות

ש. בז'ראנו:
אין אני מציע חוק לשנוי תקנוני האגודות
השתופיות. הצעתי היא שחברת "דן" לא
תחלק לחבריה תוספת משכורת ותחייב אותם אחרי כן לתרום אותו סכום
לקרן לרכישת אוטובוסים חדשים. התוצאה היא שאפשר לטעון אחרי כן
שמש ההכנסה שולם לפי החוק, אם כי הכסף נשאר בידי החברה ולא
שולם הסכום המגיע באמת.

ד"ר ברוש:
המציאות היא שהמשכורות כל כך גבוהות,
שהפרש בשיעור המס אינו גדול ולפעמים
אף לרעת החברים. נוסף על כך, יש בחוק סעיף האומר שנציב מס
ההכנסה ושאי לא להתיר הוצאות מוגזמות. הוא רשאי להודיע לחברת
"דן" שהחברים קבלו משכורות מוגזמות.

ש. בז'ראנו:
הצעתי היא עקרונית: גל חלוקת רווחים
פיקטיבית תיחשב כרווחים של החברה הנועדים
להשקעות.

ק. לזו:
אם כך, תהיה גם לקואופרטיבים אותה זכות
שיש לחברות פרטיות לחלק ברווחים ברבע
הסכום הנותר לאחר חלום 50% למס הכנסה ו-25% למס חברות.

ש. בז'ראנו:
המדובר איננו על העברה בספרים, כי אם
על חלוקה מעשית.

אני מוכן שהסכים שהצבעה בענין זה תידחה
כדי שאוכל להציע נוסח מתאים.

היו"ר י. גורי:
ברצוני להביא לידיעת חברי ועדת הכספים
שב-14 ביולי שלח לי שר האוצר מכתב בו
הוא מודיע לוועדה שבישיבת הממשלה באותו יום על הכנסת שנויים
שונים בסעיפי ההוצאה של תקציב הפיתוח. (קורא את המכתב) לכיסוי
סעיפי ההוצאה הנוספים החליטה הממשלה על מלווה פיתוח חובה,
במתכונת המקדמה למס הכנסה. הקפו של מלווה פיתוח חובה יהיה 12
מליון לירות.

הישיבה ננעלה בשעה 14.45